

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра романських мов та інтерлінгвістики

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
КОГНІТИВНА ЛІНГВІСТИКА

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність

Перший (бакалаврський)
03 Гуманітарні науки
035 Філологія

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання кафедри
романських мов та інтерлінгвістики
№ 4 від 2 листопада 2020 року

Завідувач кафедри О. В. Станіслав

Луцьк – 2020

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 3
ІНДЗ: немає		Семестр 6
		Лекції 14 год.
		Семінари (практичні) 12 год.
		Самостійна робота 58 год.
		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік	
	Мова навчання: французька	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові	Андрієвська Вікторія Валеріївна
Науковий ступінь	Кандидат філологічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри романських мов та інтерлінгвістики
Контактна інформація	andriievska.viktorii@vnu.edu.ua Корпус А, каб. 223
Розклад занять	https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/fakultet-inozemnoi-filologii Вкладка – «Розклад занять»
Розклад консультацій	Згідно з розкладом, затвердженим кафедральним розписом

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація. Навчальна дисципліна "Когнітивна лінгвістика" має теоретичний характер, є дисципліною вільного вибору студента і входить до циклу дисциплін спеціалізації "Теоретична лінгвістика". Предметом вивчення навчальної дисципліни є базові теоретичні відомості та сучасні розробки в галузі когнітивної лінгвістики. Необхідність висвітлення предмету когнітивної лінгвістики зумовлена, з одного боку, складністю шляху, який пройшла ця дисципліна, чисельними підходами, методологічними та філософськими засадами. З іншого боку, необхідно відмежувати когнітивну лінгвістику від цілої низки дисциплін – семантики, прагматики, лінгвопоетики, когнітивної поезики, концептології.

Міждисциплінарні зв'язки: семантика, прагматика, лінгвопоетика, когнітивна поетика, концептологія.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. *Les concepts fondamentaux de la linguistique cognitive*
2. *Les théories de la linguistique cognitive*

Пререквізити. Підґрунтям для вивчення навчальної дисципліни «Когнітивна лінгвістика» є врахування цілісного та системного наукового світогляду з використанням знань в сфері мовознавства, а також рівень володіння французькою мовою А2.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни "Когнітивна лінгвістика" є ознайомити студентів з найновітнішими теоретичними досягненнями в руслі лінгвокогнітивного спрямування в мовознавстві. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни "Когнітивна лінгвістика" є: визначити місце когнітивної лінгвістики в колі мовознавчих дисциплін та встановити їх міждисциплінарні зв'язки; охарактеризувати основні школи та напрями розвитку когнітивної лінгвістики; сформулювати уявлення про основні теоретичні концепції когнітивної лінгвістики; сформулювати навички когнітивно-лінгвістичного аналізу мовних одиниць в межах основних концепцій когнітивної лінгвістики.

4. Результати навчання (компетентності). Виконання завдань курсу дозволить студентові оволодіти теоретико-методологічною системою термінів когнітивної лінгвістики, ознайомитися із основними етапами становлення теорії та практики когнітивної лінгвістики, а також опанувати такі компетентності: уміння застосовувати основні підходи і теоретичні концепції когнітивної лінгвістики у роботі із текстом; зіставляти підходи та аспекти до когнітивного вивчення тексту, ідентифікувати їх на прикладі запропонованого тексту, робити лінгвістичний аналіз тексту крізь призму основних прийомів і методів когнітивного підходу.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ. заняття	Самост. робота	Конс.	*Форма контролю / Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. <i>Les concepts fondamentaux de la linguistique cognitive</i>						
Thème 1. La linguistique cognitive: naissance et évolution. La problématique de la méthodologie en LC.	10	2	-	8	-	ДС = 1
Thème 2. L'approche cognitive dans d'autres sciences. La linguistique de corpus.	13	2	2	8	1	ДБ = 4 ДС = 1
Thème 3. La notion de la	11	2	2	6	1	ДБ = 4

catégorisation et et dela conceptualisation en LC.						ДС = 1
Thème 4. Les catégories et les modèles cognitives.	9	-	2	6	1	ДБ = 4 Т = 5
Разом за змістовим модулем 1	43	6	6	28	3	20
Змістовий модуль 2 . Les théories de la linguistique cognitive						
Thème 5. Espaces mentaux. Théorie des mondes possibles.	10	2	-	8	-	ДС = 1
Thème 6. Théorie des prototypes.	13	2	2	8	1	ДБ = 4 ДС = 1
Thème 7. Théorie de l'iconicité.	13	2	2	8	1	ДБ = 4 ДС = 1
Thème 8. Théorie de la méthaphore conceptuelle.	11	2	2	6	1	ДБ = 4 Т = 5
Разом за змістовим модулем 2	47	8	6	30	3	20
Загалом за поточний контроль						40
Види підсумкових робіт						Бал
Реферативне повідомлення з теми самостійного опрацювання						20
Конспект лекцій						10
Підсумковий тест						30
Загалом за підсумковий контроль						60
Всього годин / балів	90	14	12	58	6	100

*Форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Види завдань
1.	Опрацювання лекцій.
2.	Опрацювання науково-методичної літератури для підготовки семінарських занять.
3.	Підготовка до підсумкового залікового тесту.
4.	Підготовка реферативного повідомлення із дискусійної тематики.
5.	Опрацювання дискусійних питань та тем із навчального курсу: 1. Філософські погляди Л. фон Вітгенштейна у становленні когнітивної науки. Л. фон Вітгенштейн про родинну подібність. Межі категорій. 2. Ідеалізовані когнітивні моделі. Джерела прототипних ефектів. Найпростіші прототипні ефекти. Кластерні моделі як джерело прототипних ефектів. 3. Комп'ютерні науки і когнітивна лінгвістика: теорія розмитих множин Л. А. Заде. 5. Антропология і когнітивна наука: праці Ф. Лаунсбері; дослідження Б. Берліна і П. Кея. 6. Когнітивна лінгвістика та нейрофізіологічні дослідження Р. Девалуа, П. Екмана. 7. Когнітологія і концептологія як науки. 8. Теорема Патнема і новий реалізм. 9. Орієнтаційні метафори. Онтологічні метафори. 10. Метонімічні моделі.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Усі види діяльності студента, вказані у силабусі навчальної дисципліни «Когнітивна лінгвістика», підлягають оцінюванню. Основні види роботи включають опрацювання матеріалів лекцій для участі в обговоренні дискусійних питань та виконання поточного тематичного тестування, роботу із довідковими джерелами для участі у дебатах на семінарських заняттях, виконання завдань самостійної роботи тощо. Максимальна кількість балів за

поточне оцінювання із 2 змістових модулів становить 40 балів. Розподіл балів див. у Розділі III п. 5 силабусу Форми контролю/бали.

Оцінювання видів робіт студента і розподіл балів укладено таким чином, аби дозволити студентові бути максимально мобільним і гнучким в організації навчання. Так у разі відсутності студента на лекційному занятті він представляє конспект лекції та проходить тестування із відповідної теми (якщо таке є не складене); на практичному (семінарському) занятті – студент готує повідомлення із трьох питань, винесених на обговорення під час семінарського заняття чи практичне завдання до нього, у письмовій формі.

Усі види роботи, що підлягають до-, пере- чи складанню поза графіком, передбаченим розкладом на їх виконання, оцінюються у 80-процентному співвідношенні до початкової вартості виду роботи (див. таблицю у Розділі III п. 5 Форми контролю/бали).

Учасник освітнього процесу зобов'язаний дотримуватися навчальної етики, толерантно та з повагою ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися графіку проведення та термінів складання усіх видів робіт, передбачених програмою навчальної дисципліни, повідомляти викладача про його зміни, бути організованим і сумлінним, нести особисту та колективну відповідальність, без вагань звертатися до викладача за додатковими консультаціями та роз'ясненнями у разі потреби.

У питанні академічної доброчесності студент зобов'язаний вказувати джерела, якими послуговувався, додавати їх опис до кожного виду роботи, не поширювати та не копіювати авторські матеріали, не вдаватися до обману та списування, повідомляти куратора академічної групи у разі виявлення порушень етики академічної доброчесності та випадків (само)плагиату, необ'єктивного оцінювання результатів роботи студентів чи/та хабарництва.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль включає представлення студентом конспектів лекцій, виконання підсумкового тесту та підготовку реферативного повідомлення із однієї теми, винесеної на самостійне опрацювання. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль становить 60 балів.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати/покращити свої бали. У разі незадовільної оцінки за підсумковий тест чи її відсутності – (пере)скласти його. Усі умови до-, пере-, складання відповідних видів робіт обумовлюються студентом та викладачем не пізніше, ніж за 5 (п'ять) днів до дати заліку згідно з розкладом.

Усі види роботи, що підлягають до-, пере- чи складанню поза графіком, передбаченим розкладом на їх виконання, оцінюються у 80-процентному співвідношенні до початкової вартості виду роботи (див. таблицю Розділі III п. 5 Форми контролю/бали).

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

а) Основна література

1. Методологические проблемы когнитивной лингвистики : [науч. изд.]. – Воронеж, 2001. 183 с.
2. Рудакова А. В. Когнитология и когнитивная лингвистика. Изд. 2-е, исп. Воронеж : Истоки, 2004. 80 с.

б) Додаткова література

3. Бабушкин А. П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. Воронеж, 1996. 104 с.
4. Болдырев Н. Н. Когнитивная семантика (курс лекций по английской филологии). Тамбов, 2000. 180 с.
5. Аскольдов С. А. Концепт и слово. Русская словесность. Антология / под общ. ред. В. Н. Нерознака. М. : Academia, 1997. С. 267–279.
6. Ваховська Л. Ф. Засоби вербалізації концепту ЛЮДИНА в американському кінематографі (на матеріалі сучасної американської публіцистики). *Проблеми семантики слова, речення та тексту* : зб. наук. ст. / відп. ред. Н. М. Корбозерова. 2003. Вип. 10. С. 3-11.
7. Витковская Л. В. Когнитивно-концептуальный подход к интерпретации художественного текста. *Вестник Пятигорского гос. лингв. ун-та*. 2004. № 2–3. С. 188–192.
8. Жаботинская С. А. Концептуальный анализ : типы фреймов. *Вісник Черкаського ун-ту*. Серія : Філологічні науки. 1999. Вип. 11. С. 12–25.
9. Кагановська О. М. Текстові концепти художньої прози : когнітивна та комунікативна динаміка (на матеріалі французької романістики середини ХХ сторіччя): дис. ... доктора філол. наук : 10.02.05 / Кагановська Олена Марківна. К, 2003. 502 с.
10. Кононенко В. І. Концептологія в лінгвістичному аспекті. *Мовознавство*. 2006. № 2–3. С. 111–117.

11. Концептуальный анализ языка : современные направления исследования : сб. науч. тр.. М.-Калуга : ИП Кошелев А. Б. (Изд-во "Эйдос"), 2007. 246 с.
12. Красных В. "Свой" среди "чужих" : миф или реальность? М.: Гнозис, 2003. 375 с.
13. Кубрякова Е. С. Об установках когнитивной науки и актуальных проблемах когнитивной лингвистики. *Известия АН. Серия литературы и языка*. 2004. Т. 63, № 3. С. 3-12.
14. Лазарович О. М. Теоретичні проблеми опису фрагментів мовної картини світу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. Одеса, 1995. 16 с.
15. Морозова Е. И. Концепт и концептуальная категория : к проблеме разграничения понятий. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна (До 200-річчя ХНУ ім. В. Н. Каразіна)*. 2004. № 636. С. 115–119.
16. Понятие "концепт" в лингвистических исследованиях. Воронеж, 1999. 30 с.
17. Приходько А. Н. Концепт как трехмерное ментальное образование. *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія : Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов*. 2006. Вип. 49, № 726. С. 20–25.
18. Текст как отображение картины мира : сб. науч. тр. М., 1989. Вып. 341. 198 с.
19. Чернишенко І. Методи дослідження концептів у когнітивній лінгвістиці. *Наукові записки Кіровоградського держ. пед. ун-ту ім. Володимира Винниченка. Серія : Філологічні науки*. 2008. Вип. 75, Т. 4. С. 109–115.
20. Язык. Человек. Картина мира : мат-лы Всерос. науч. конф. / Омский гос. ун-т. Омск : Изд. ОмГУ, 2000. 255 с.